

Milyen termékek után kell termékdíjat fizetni?

Alanyi hatály – kié a fizetési kötelezettség?

Ha a fentiek alapján megállapítottuk, hogy az adott termék termékdíjköteles, ezt követően merülhet fel a kérdés, hogy kinek kell megfizetnie a termékdíjat? Így a következő vizsgálandó szempont az alanyi hatály. A termékdíjat annak kell megfizetnie, aki a termékdíjköteles terméket először Magyarországon forgalomba hozza, vagy saját célra felhasználja. Az előző mondatból mindjárt adódik az értelemszerű területi hatály is, azaz csak az egyértelműen Magyarországon forgalomba kerülő, Magyarországon hulladékká váló termékek után kell a termékdíjat fizetni. Például XX porszívót gyárt Debrecenben, becsomagolja azt és eladja XY belföldi vevőjének. Az XY belföldi partnernek értékesített termék és annak csomagolása után, termékdíjfizetési kötelezettsége keletkezik XX-nek. A külföldre kiszállított termék és annak csomagolása után XX-nek termékdíjfizetési kötelezettsége nem keletkezik.

Az értékesítésnél és a vásárlásnál is nagyon fontos, hogy a tranzakció belföldi forgalomban történik-e vagy sem. Ha az általam (XX) gyártott termékdíjköteles terméket (porszívót) külföldinek (ZZ) adom el, akinek magyar adószáma van (pl.: Áfa regisztrált) az nem tekinthető kivitelnek, hanem belföldi forgalomnak. Értelemszerűen fordított esetben nem én leszek a behozó (importáló).

A külföldről történő behozatal esetében – akár Közösségen belüli behozatalról, akár nem Közösségi tagállamból történő behozatalról van szó – a kötelezettség azt terheli, aki a termékdíjköteles terméket behozza Magyarországra és itt belföldi forgalomba hozza, vagy saját célra felhasználja.

Mit határoz meg a szabályozás saját célú felhasználásnak? Alapvetően a kifejezésből következően, amikor a termékdíjköteles terméket a kötelezett (gyártó, vagy behozó) saját maga használja fel (nem értékesíti tovább). Két egyszerű példán keresztül: hazai akkumulátor gyártó vagyok és a termékeimet mind belföldön mind külföldön értékesítem. A gyártási tevékenységem során szükséges anyag- és árumozgatást elektromos targoncák segítségével oldom meg, amelyhez az általam gyártott akkumulátorokat alkalmazom. Ez tipikusan saját célú felhasználás.

Hazai gépjármű motorgyártó cég vagyok, az alkatrészeket külföldről szerzem be. Az alkatrészek becsomagolva érkeznek hozzám. A gyártási folyamat során az alkatrészeket kicsomagolom és motort szerezek össze belőlük. Az alkatrészek csomagolása hulladékká válik, a vonatkozó hulladékgazdálkodási szabályok szerint gondoskodnom kell azok kezeléséről. Ebben az esetben a termékdíjköteles termék a csomagolás – az alkatrész csomagolása -, amely után termékdíjfizetési kötelezettségem keletkezik.

Kötelezett lehet mindenki - a nem vállalkozónak minősülő természetes személy kivételével. A családi utazás során Prágából behozott egy-két palack vagy doboz saját célra hozott sör nem termékdíjköteles. Viszont bármilyen vállalkozás a termékdíjköteles termék behozatala után - annak mennyiségétől függetlenül - termékdíjfizetésre kötelezetté válik.

Alanyi kör speciális változása

A fizetési kötelezettségek alanya speciális esetekben változhat, kibővíülhet, illetve a kötelezettség alól a törvény alanyi jogon mentességet biztosít.

Ilyen speciális eset a kereskedelmi csomagolás, ahol nem csak a gyártó vagy behozó a kötelezett, hanem a (gyártó vagy behozó) kötelezett első továbbforgalmazó vevőjének is termékdíjfizetési kötelezettsége keletkezik. Például külföldről XX nagykereskedő behozza a whisky-t és eladja YY kiskereskedőnek aki azt a boltjában értékesíti. Mind a két cégnek termékdíjfizetési kötelezettsége keletkezik. A kötelezettség azonban csak az értékesítési lánc első két részvevőjére vonatkozik. Az előző esetet bonyolítsuk azzal, hogy XX importáló ZZ nagykereskedőnek adja el és ZZ-től vásárolja meg YY kiskereskedő. Ebben az esetben a termékdíjfizetési kötelezettség XX importálónak és ZZ nagykereskedőnek keletkezik YY kiskereskedő már nem tartozik a szabályozás hatálya alá. Másik példa, a hazai sörgyár vendéglőnek (kocsma) értékesít, és a vendéglő értékesíti azt a vendégeinek. A sörgyár és a vendéglő is kötelezett. A vendéglő abban az esetben is kötelezett, ha a palackból (csomagolásból) az italterméket kimérve árusítja és a palackkal a vevő kapcsolatba sem kerül. A

kereskedelmi csomagolás esetében így megosztott felelősségről beszélhetünk a gyártó és a kereskedő között. Lényeges változás 2009. január 1-től, hogy a gyártói és kereskedői fizetési kötelezettség összeadódik, amennyiben a gyártó közvetlenül fogyasztónak értékesít. Például a sörgyár a gyárban közvetlenül fogyasztóknak értékesíti a palackozott sört, vagy a kereskedő külföldről hozza be a bort és boltjában közvetlenül a fogyasztónak értékesíti, vagy a kocsmáros a maga termelte bort méri ki a vendégeinek.

Másik speciális eset az átvállalás, amikor valamilyen oknál fogva nem a korábban meghatározott szereplő (alapeset szerinti kötelezett) lesz a fizetési kötelezettség alanya, hanem más szereplő. Ebben a körben az átvállalások közül a számlán történő átvállalás esetére hívom fel hangsúlyosan a figyelmet, mert ebben az esetben a kötelezett esetleg tudtán kívül kerül kellemetlen (nem kötelezetti) helyzetbe. A többi átvállalási esetben szerződés keretében történik a kötelezettség átadása. A számlán átvállalás esetében azonban, szerződés nélkül a kötelezettnek értékesítő átvállalhatja a termékdíjfizetési kötelezettséget, és az eredeti kötelezett erről csak a számlából értesül (ha figyelmesen elolvassa). A számlán átvállalás két termékkör tekintetében merülhet fel, az egyik a csomagolás, a másik az egyéb kőolajtermékek (kenőolajok).

Alanyi jogon mentességről kizárólag a csomagolás esetében beszélhetünk. Mind az átvállalások mind a mentességi lehetőségek részletes kibontására egy következő cikkben kerül sor.

Borsányi-Bognár Levente
KvVM fővvh.

2009. január